

Första Korintierbrevet Kapitel 6. Övers och komm: Bo Giertz

Första Korintierbrevet Kapitel 6 Rättstvister mellan kristna bröder (1 Kor 6:1–11)

Översättning

Hur kan någon bland er, som har sak mot en annan, understå sig att gå till rätta inför de ogudaktiga och icke inför de kristna? Vet ni då inte, att det är de kristna som skall döma världen? Om nu hela världen skall dömas av er, är ni då inte goda nog att döma några futtiga småmål? Vet ni inte, att vi kommer att få döma änglar? Ska vi då inte kunna döma i vardagens småsaker? Och om ni går till rätta med varandra om sådana vardagligheter, vilka sätter ni då till domare? Dem som inte har något anseende alls i församlingen! Till er skam måste det sägas. Finns det då inte bland er någon enda förständig människa, som skulle kunna döma mellan sina bröder? Måste i stället den ene brodern processa mot den andre, och det inför dem som inte tror?

Över huvud är redan det ett nederlag för er, att ni låter det gå till rättegång er emellan. Varför lider ni inte hellre orätt? Varför låter dem inte hellre ta det som är ert? I stället gör ni orätt och tar ifrån andra, och det från era bröder! Eller vet ni inte, att de som gör orätt inte skall få ära Guds rike? Låt ingen villa bort er. Varken otuktiga eller avgudadyrkare eller äktenskapsbrytare skall få ära Guds rike, varken de som lånar sig till onaturlig otukt eller de som utövar den. Inte heller tjuvar, inte giriga, inte ovetliga, inte rövare. Sådana var några av er själva förut. Men ni har blivit rentvådda, ni har blivit helgade, ni är rättfärdiggjorda, genom Herrens Jesu Kristi namn och vår Guds Ande.

Kommentar

Paulus tar upp ännu en förebråelse. Han går rakt på sak, lika oförmedlat som nyss i fråga om mannen som lever i blodskam. Om bakgrunden är densamma: korintiernas andliga övermod, deras anspråk att vara andebegåvade charismatiker, fulla av profetisk insikt – medan det i själva verket finns allvarliga brister hos dem i fråga om elementär kristendom.

Denna gången gäller förebråelsen, att medlemmar i församlingen som haft någon rättstvist sinsemellan dragit den inför hednisk domstol. Det har tydligen gällt vad vi skulle kalla civilmål: tvister om kontrakt, skulder, arv, hyror osv. Domstolarna i Korint var romerska. I regel kunde man lita på deras opartiskhet. Det kunde alltså tyckas naturligt att man lät dem slita de tvister, som kunde uppkomma mellan de kristna. Men Paulus reagerar våldsamt. Hela detta stycke är en enda serie av utrop och retoriska frågor, på vilka det inte behövs något svar.

Paulus börjar med att fråga hur någon kan understå sig att göra något sådant, hur han kan vara så oförsynt och fräck. Han upplåter det som en utmaning mot hela församlingen, ett underkännande av dess tro. Att vara kristen betyder ju att vara ett med Kristus. När Kristus kommer i sin härlighet skall de kristna (Paulus säger som vanligt ”de heliga”) få del i hans seger. När domen går över hans fiender – också över de fallna änglarna – kommer alla som är ett med honom att få del i den domen. Hur Paulus i detalj har tänkt sig detta, är svårt att säga. Men tanken att Kristi trogna skall regera med honom finns både hos Jesus och på andra ställen i Nya Testamentet (Matt 19:28, 2 Tim 2:12, Upp 3:21). Den tanken var säkert välbekant för charismatikerna i Korint. Desto ömkligare är det, säger Paulus, att de inte ens kan klara av små vardagliga tvister sinsemellan, utan måste dra dem inför de ”ogudaktiga”. Ordagrant översatt säger Paulus ”de orättfärdiga”, men han menar knappast att de som dömdes var korrumpade och fällde orätta domar, utan snarare att de var vad vi skulle kalla ogudaktiga, även om de skötte sig korrekt som ämbetsmän. De hörde alltså till det slags människor, som man i församlingen inte satte högt och aldrig skulle ta till föredöme. Och ändå kan kristna människor sätta dem till domare över sig i stället för att låta någon förständig kristen bli skiljedomare!

Men det allvarligaste i Pauli ögon är detta, att det överhuvud förekommer rättstvister mellan de kristna. Kristus har ju lärt dem, att de hellre skall lida orätt än att ta ut sin juridiska rätt och processa. Paulus syftar här uppenbart på vad Jesus säger i bergspredikan. Som vanligt citerar han inte ordagrant. Han bara antyder något, som varje kristen skulle veta, därför att det ingick i den fasta kunskap, som ”överlämnats” genom undervisningen i församlingen.

Här märker man vad det är som får Paulus att ta i så hårt. Det är den innersta hemligheten i evangeliet. Att bli kristen betyder att lyftas in i en ny värld, ett försonings- och förlåtelses rike, där ingenting längre mäts efter moralens vanliga lagar, som kräver att rätt skall vara rätt. Kräver vi ut vår rätt, så skall också all rätt utkrävas av oss – och då går det illa för oss. Bakom Pauli tanke ligger sådana ord i evangeliet som liknelsen om den obarmhärtige medtjänaren, som fick sin jätteskuld efterskönt men själv krävde ut en struntsomma av sin kamrat.

Även om man har rätten på sin sida, kan man alltså för Kristi skull ge efter på den. Men nu vet Paulus, att korintierna visst inte alltid har rätt. Det finns både penningkärlek och egennyttan bakom deras inbördes tvister. Och här varnar Paulus – som på många andra ställen – med obevekligt allvar. Här gäller det liv och död. Det finns gärningar (och bakom dem ett sinnelag), som är och förblir oförenliga med Kristus och gör det omöjligt att leva i hans gemenskap, hur mycket man än gör anspråk på religiösa känslor och andliga erfarenheter. Det finns förlåtelse för allt, men där den förlåtelsen tas emot, där blir också livsföringen annorlunda.

Uttrycket ”ni har gjorts fria” i vers 11 kan också betyda: ni har blivit rättfärdiggjorda. Sammanhanget gör det troligt att Paulus här (som i Rom 6:7) tänker på befrielsen från synden, som förut rådde över oss som en slavägare. Vad han vill säga är att de kristna har blivit ”rentvådda” (från all sin skuld, genom tron på ”Herrens Jesu Kristi namn”). De har blivit ”helgade”, genom att få ”vår Guds Ande”. Därmed är de fria från slaveriet under synden. Därför är det orimligt att de skulle fortsätta att leva som förut.

Slutorden talar om dopet. Man kan jämföra dem med det bekanta stället om dopet i Titusbrevets sista kapitel (3:5f). I dopet blir en syndare ”rentvådd”. Det är ett ”bad”. (I grekiskan används ord av samma stam i båda fallen.) Man blir helgad genom vår Guds Ande. Titusbrevet talar om ”en förnyelse i helig Ande, som han rikligen urgöt över oss”. Man blir rättfärdiggjord – ”genom hans nåd”; tillägger Titusbrevet. Därför är det så orimligt leva kvar i de gamla synderna.

Otukt (1 Kor 6:12–20)

Översättning

”Jag har lov till allt.” Men allt är inte nyttigt. ”Jag har lov till allt.” Men jag får inte låta någonting ta makten över mig. Maten är till för magen och magen för maten. Och Gud kommer att göra slut på bådadera! Men kroppen är inte till för otukt utan för Herren, och Herren är till för kroppen. Gud låter ingendera förgås. Herren uppväckte han och oss kommer han att uppväcka genom sin kraft.

Vet ni inte att era kroppar är Kristi lemmar? Skall jag nu ta Kristi lemmar och göra dem till en skökas lemmar? Otänkbart! Vet ni inte, att den som håller sig till en sköka blir en kropp med henne? ”De två skall bli ett kött”; säger Skriften. Men den som håller sig till Herren blir en ande med honom.

Håll er borta från otukten. All annan synd som en människa kan begå sker utanför kroppen. Men den som begår otukt, han syndar mot sin egen kropp. Eller vet ni inte, att er kropp är ett tempel åt den helige Ande, som bor i er, och att ni inte tillhör er själva? Ni är ju köpta — för full betalning. Förhärliga då Gud i er kropp!

Kommentar

Nästa punkt gäller otukten. Här går Paulus till rätta med en förvänd förkunnelse av den kristna friheten. Slagordet lydde: ”Jag har lov till allt”. ”Jag kan vara med om allt.” Den satsen kan Paulus själv mycket väl ha använt. Kristus har ju frigjort oss. Ingen får lägga lagens trälomsok på oss. Men en kristen är samtidigt helt beroende av Kristus och bunden vid honom. Det finns saker som inte är nyttiga – inte för min kropp, inte för mitt arbete, inte för min tjänst hos Kristus. Kristus råder över oss och ingenting annat får göra det. Friheten får inte bli en förövändning för egennytta och inte köttet en chans att ta ledningen.

De som försvarade den sexuella friheten, förde ett resonemang som vi alla känner igen. De förklarade att det var något helt naturligt att tillfredsställa sina sexuella behov, lika naturligt som att äta när man är hungrig. Paulus visar det ohållbara i det argumentet. Det är riktigt att ”maten är till för magen och magen för maten”. Matsmältningen och födan är ett led i Guds sätt att uppehålla sin skapelse. De hör med till livet i denna världen. Men där är gränsen satt. I den nya världen har sådana funktioner av kroppen inte längre någon plats. Men med kroppen själv är det annorlunda. Den skall stå upp till nytt liv, nyskapad, på samma sätt som Kristus stod upp från de döda och gick in i en ny tillvaro. Kroppen ”är till för Herren”. Den är skapad att ingå i Kristi rike. Och Herren ”är till för kroppen”. Liksom maten hör samman med magen, om matsmältningen skall kunna fungera, så kan kroppen inte fullgöra sin bestämmelse utan Kristus. Kristus har skapat den, Kristus har köpt den fri från förgängelsen, Kristus ger den del i uppståndelsens nya liv.

Med ”kroppen” menar Paulus alltså inte det som vi menar, när vi talar om kroppen ur rent biologisk synpunkt, om dess vävnader och deras funktioner. Han menar snarare människan, den konkreta individen, sådan den blev skapad av Gud för att leva inför honom, här och i den kommande världen. Till människans väsen hör också detta att hon är en kropp. Här i världen är den gestaltad på ett sätt, i Guds rike får den en ny gestaltning, men den hör med till den mänskliga individen. Ingen är en riktig människa den förutan.

Därför är kroppen något så viktigt. Den får inte användas till otukt. Våra kroppar är ju Kristi lemmar. Övar man otukt, så är det Kristi lemman man missbrukar och vanäras. Att ha ett sexuellt förhållande till en människa betyder att förenas med den människan. Sexuallivet är givet av Skaparen som ett medel till en gemenskap och samhörighet, som binder två människor samman på ett vis som inte har någon annan motsvarighet. De blir ”ett kött”; – i ordets gammaltestamentliga betydelse: en varelse, en organism, en person. ”Därför skall en man övergiva sin fader och sin moder och hålla sig till sin hustru.” Tillfälliga sexuella förbindelser är därför ett brott mot personligheten. Man försöker ta ut glädjen och njutningen ur sexualakten utan att vilja ha den gemenskap, som den skapar. Därmed förstör man Guds mening med kroppen. Här är det en olikhet mellan otukten och alla andra synder, säger Paulus. De andra synderna är ”utanför kroppen”. Det kan låta underligt. Det finns ju synder – som spritmissbruk, frosseri eller knarkning – som i hög grad påverkar kroppen. Men Paulus menar, att sådana synder ändå inte drabbar människan på samma sätt som otukten. Otukten förstör nämligen människans egentliga funktion, det som ”kroppen”; – alltså hela människan – var skapad till, och det som den på nytt blev invigd till i dopet: att vara Guds tempel. Otukten betyder inte bara att Guds tempel står övergivet och att Gud inte längre tillbeds där. Den betyder, att Guds tempel förvandlas till sin motsats. Där firas en falsk gudstjänst. Ibland blir den uppenbar för alla. Sexualiteten blir gud. Den skall ge livet mening. Den besjungs och dyrkas som det högsta i livet. Den kan framställas som ett slags frälsningsväg, som skall hjälpa människan att ”finna sin identitet”; bli sig själv och komma i harmoni med tillvaron. Då är ”kroppen”; – i den mening Paulus här tar ordet – i grund fördärvad.

Slutsumman blir alltså: Ni tillhör inte er själva. Ni är köpta. Betalningen är erlagd. Paulus använder här ord som var stående term vid en vanlig form för friköpning av slavar. En slav kunde bli fri genom att samla ihop en lösesumma och deponera den i ett tempel. Guden i templet köpte honom sedan från hans förre herre. Han blev nu gudens egendom men var i realiteten fri. Det

var en parallell som alla kunde förstå. Man blev ju friköpt av Kristus och därmed hans egendom. Vad som var priset visste alla: hans oskyldiga lidande och död.

Sammanfattningen ger Paulus i orden: Förhålliga då Gud i er kropp! Det är ju det ni är skapade till och har blivit lösköpta för att kunna göra: att leva till Guds ära med er kropp, med hela er konkreta existens.

Copyrightregler:

Bo Giertz är upphovsman till såväl översättning som kommentar,
Nedladdning och utskrift av såväl översättning som kommentar får endast ske för personligt bruk,
All övrig användning av såväl översättning som kommentar måste godkännas av rättsinnehavarna samt

Stiftelsen bibelskolan.com åtar sig att förmedla eventuella förfrågningar om vidare användning av översättning och/eller kommentar till rättsinnehavarna.

REGISTER:Nya Testamentet Första Korintierbrevet